

KRITISKE ANALYSER

**Af Henrik Herløv Lund, uafhængig økonom - cand. scient. adm.
Ikke parti -eller bevægelsesorganiseret medlem af centrum venstre**

www.henrikherloevlund.dk

herloevlund@mail.dk

Notat

PÅ VEJ MOD GENINDFØRELSE AF FATTIGDOMSYDELSE?

På finansloven 2012 var det for regeringen og Enhedslisten med rette vigtigt at afskaffe "fattigdomsydelser". Derfor er forslaget om halvering af kontanthjælpen for "stærke unge" over 25 bemærkelsesværdigt, fordi det vil gøre ydelsen lavere end den lige afskaffede starthjælp. Det er også bemærkelsesværdigt, at forslaget ligefrem blev kastet på bordet af formanden for Socialrådgiverforeningen, selvom et flertal i hovedbestyrelsen i organisationen mener, at der ikke er socialfagligt belæg for det.

1. Lav kontanthjælp lavere end afskaffet starthjælp.

Forslaget om at halvere kontanthjælpen for "stærke unge" 25 til 29 årige betyder, at deres ydelse nedsættes fra 10.300 kr- pr måned – før skat til 5682 kr. pr. måned – før skat.

Denne sats er således lavere end fx den starthjælpsats og introduktionsydelse, som regeringen i samarbejde med Enhedslisten lige har afskaffet ¹, idet ydelsen for over 25 årige enlige her var 6.742 kr (2011).

Som fx også forslaget til reform af førtidspension og fleksjob er der også i dette tilfælde tale om at regeringen genfremsætter et forslag fra den tidligere VK – regering, som i 2009 ved Claus Hjorth Frederiksen fremsatte et lignende forslag. ²

2. "Stærke unge", der "bare går og klør røv"?

Den potentielle målgruppe for forslaget udgøres af ca. 6000 kontanthjælpsmodtagere i aldersintervallet 25 til 29.

Det må dog anerkendes, at forslaget ikke er stillet vedr. hele gruppen af 25 til 29 årige på kontanthjælp, men for såkaldte "ressourcestærke". Og målgruppen så vidt forstås er enlige. Og at formålet er at få unge i uddannelse. (Om det sidste lidt længere fremme)

---

1) De lave ydelser, som her blev afskaffet var: Starthjælp og introduktionsydelse samt nedsatte kontanthjælpsydelse som 1) nedsat hjælp 2) kontanthjælpsloftet og 3) 300-timersreglen.

²) Jf. http://www.denmarkonline.dk/nu_ryger_stotten_til_de_25_29_arige-200608

Forslaget fra socialrådgiverformand Bettina Post fremkom i Jyllandsposten, ifølge hvilken avis med følgende begrundelse: ”Jeg kommer..ikke til at gå ud og slås for, at fuldstændig velfungerende unge mennesker, som kunne gå i gang med en uddannelse og som egentlig bare går og klør røv, fordi de ikke rigtig gider, skal have en ydelse højere end SU’en”.³

Men er det en dækkende beskrivelse af den gruppe vi her taler om? En anden socialrådgiver, socialfaglig konsulent Bente Møller fra Albertslund kommune beskriver gruppen sådan her: ”De unge, der ikke er i uddannelse eller arbejde, vil oftest være synonyme med dem, der havde det svært i folkeskolen, hvis forældre også var uden uddannelse og arbejde etc. Deres selvtillid er i forvejen lille.”⁴

3. Vil lavere ydelser virke?

Filosofien om at skabe øget incitament til at komme i job eller i uddannelse (som mellemstation) til job er kendt fra den forrige regering. Det var den filosofi, som i sin tid førte til, at VK – regeringen oprindeligt indførte de lave ydelser.

Men undersøgelser foretaget af både SFI og Det Økonomiske Råd af fattigdomsydelsernes effekt under VK viste imidlertid, at det ikke virkede. Således konstaterede Socialforskningsinstituttet hurtigt, at det ikke fik flere i arbejde eller uddannelse at skære i kontanthjælpen.⁵ Og også Det Økonomiske satte spørgsmålstejn ved, om de lave ydelser i tilstrækkeligt omfang bidrog til, at de ramte hurtigere fandt arbejde.⁶

Den samme opfattelse af, at det ikke virkede, lå også bag forslaget i ”Fair Løsning” om, at ophæve de særligt lave ydelser” Konsekvenserne af de lave sociale ydelser (fattigdomsydelser) er, at mennesker bliver holdt fanget i fattigdom (min understregning - hhl) og oven i købet bliver bebrejdet deres fattigdom”⁷

Afskaffelse af fattigdomsydelser var da også et af de punkter fra valgprogrammet, da S+SF fastholdt og i samarbejde med Enhedslisten fik gennemført på finansloven 2012.

³) Jf. Pihl-Andersen og Orla Borg: Socialrådgivere – i orden at skære i kontanthjælp til unge. Jyllandsposten 17.04.12

⁴) Indlæg på facebook 18.04.12:

https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=3742849055651&id=1408958586

⁵) Jf. Astrup, Tanja Parker og Jakob Nielsen: Straf på pengepungen får ikke folk i job.

⁶) Jf. Rosholm, Mikael: Virker starthjælpen. <http://www.dors.dk/sw4364.asp>

⁷) Jf. Kristensen, Henrik Dam: Færre fattige. <http://www.socialdemokraterne.dk/A-Christina+Dam+Kristensen-Flash-3-default.aspx?site=christinadamkristensen&func=article.view&id=712822>

4. Flertal i Socialrådgiverforeningens hovedbestyrelse undsiger forslaget.

Undersøgelser og socialfaglige erfaringer peger således på, at "fattiggørelse strategien ikke virker". Eller som udtrykt af Bente Møller: " Økonomisk pres styrker ikke de unges selvtillid. Vi socialrådgivere bør gå ind for afskaffelse af ungedydelsen (sultecirkulæret) ikke for forringelser"⁸

Også et flertal af Dansk Socialrådgiverforenings hovedbestyrelsesmedlemmer finder ikke forslaget socialfagligt velbegrunder: "...vi er fagligt uenige i formandens udtalelser. Vi mener ikke, at der er nogen motiverende faktor ved at nedsætte ydelserne. Vi mener derimod, at en nedsættelse vil have afgørende og uhensigtsmæssige konsekvenser for en gruppe borgere, der ikke har fodfæste på uddannelse eller arbejdsmarked. Hvorvidt socialrådgiverne bakker op omkring nedsættelse af ydelserne vil derfor blive behandlet på næste møde i hovedbestyrelsen."⁹

De finder altså heller ikke, at det virker.

5. Uddannelse rigtigt mål, men virkemidler /forkerte.

Men målet er som anført uddannelse. Er det da ikke rigtigt, at det er godt at få unge i uddannelse?

Jo absolut, der skal ikke herske nogen uenighed om, at det er godt – rigtigt godt - med (ungdoms)uddannelse til de unge, som har mulighederne/forudsætninger for det. Men man kan til gengæld være meget uenig i midlerne.

Som oven anført er det imidlertid et spørgsmål, om det er et virksomt og rigtigt middel at sætte folk ned i ydelser?

Eller om midlerne skal søges på uddannelsessiden i en styrkelse først og fremmest af adgangen til erhvervsuddannelserne og betingelserne for at gennemføre disse, der skæmmes af at op til en tredjedel falder fra.

Ud fra denne vinkel handler det ikke mindst om flere praktikpladser, så unge under uddannelse kan få den fornødne erhvervs erfaring. Og det handler ikke mindst om bedre uddannelses tilbud rettet mod ikke boglige unge dvs. om mere praktisk orienterede uddannelse.

I den forbindelse skal det ikke undlades at pege på, at ikke mindst for svage unge vil bedre undervisningsvilkår på erhvervsuddannelserne være afgørende; Væk fra individualisering, akademisering og ansvar for egen læring).¹⁰

---

⁸) Indlæg på facebook 18.04.12:

https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=3742849055651&id=1408958586

⁹) Dansk Socialrådgiverforenings hjemmeside 19.04.12

¹⁰) Poulsen, Gry Möger og Lars Olsen: Gør op med akademiseringen.. Information 5. august 2008.

6. HVAD SKER DER MED FORSKELLEN PÅ DEN TIDLIGERE OG DEN NUVÆRENDE REGERING?

Beslutningen om at afskaffe fattigdomsydelser i samarbejde med Enhedslisten blev med rette af S + SF efter regeringsdannelsen fremhævet som et væsentligt punkt, hvor den nye regering adskilte sig fra den tidligere, borgerlige regering.

Men i 2012 synes forskellen at indsnævres: En række af regeringens reformer i dette "reformår" er således genfremsættelse og gennemførelse af tidligere VK udspil: Reformen af førtidspension og fleksjob er VK's, indgrebet i specialundervisninger er VK's, budgetloven er VK s, topskattelettelser er VK og velfærdsbesparelser er VK.

Netop afskaffelsen af fattigdomsydelser har været et højt profileret argument for, at SRSF regeringen alligevel gjorde en positiv forskel i forhold til VK. Begynder SRSF at genindføre "fattigdomsydelser" vil regeringen selv fjerne det argument for en positiv forskel på sig selv og den tidligere regering.

Henrik Herløv Lund, uafhængig økonom og velfærdsdebatør - cand. scient. adm.

Ikke partitilknyttet medlem af Centrum – Venstre

Kendt fra den tidligere "Alternative Velfærdskommission"

HENVISNING:

Vederlagsfrit abonnement på nyhedsbrevene "KRITISKE ANALYSER" (om velfærd, økonomi og neoliberalisme) og "KRITISKE DISKUSSIONER" (om regering, politik og ikke borgerligt alternativ) kan tegnes ved at maile til herloevlund@mail.dk

Alle rapporter og artikler kan downloades på www.henrikherloevlund.dk under "Artikler og rapporter"